

Ecologisch werkprotocol

Hervormde kerk in Vorchten

In opdracht van Hervormde Gemeente van Vorchten

Colofon

Ecologisch werkprotocol Hervormde kerk in Vorchten

Opdrachtgever	Hervormde Gemeente van Vorchten
Contactpersoon	■ ■■■■■■
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2945
Auteur	■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■
Controle	■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■
Status	Concept
Publicatiedatum	20 maart 2026
Foto voorblad	Plangebied (foto: ■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
1 Inleiding en doel.....	1
2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	2
2.1 Gegevens plangebied	2
2.2 Beschrijving van het plangebied	2
3 Vastgestelde soorten en te verwachten effecten	4
3.1 Vaststellen aanwezige beschermde soorten	4
3.2 Te verwachten negatieve effecten.....	6
4 Voorschriften omgevingsvergunning 2024-009775	7
4.1 Algemene voorwaarden	7
4.2 Specifieke voorschriften	9
5 Ecologisch werkprotocol	14
5.6 Contactgegevens.....	29

1 Inleiding en doel

De Hervormde Gemeente van Vorchten is van plan om de Hervormde kerk aan de Kerkweg 17 in Vorchten te restaureren. Na het uitvoeren van een quickscan natuurtoets (SA-rapport 2325) en aanvullend onderzoek door Staring Advies (SA-rapport 2346) is gebleken dat als gevolg van deze restauratie negatieve effecten op de beschermde huismus, gierzwaluw, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis niet kunnen worden uitgesloten of voorkomen. Daarom is in opdracht van de Hervormde Gemeente van Vorchten door Staring Advies een ontheffing aangevraagd van de onderhavige verboden uit de Omgevingswet. De provincie Gelderland heeft op 4 juni 2024 het besluit Flora- en Fauna-activiteit (kenmerk 2024-009775) gepubliceerd.

Ter behoud van de lokale populatie en bescherming van individuen is een activiteitenplan opgesteld voor deze soorten, dat via de ontheffingsaanvraag Omgevingswet is getoetst door de Provincie Gelderland. Eén van de voorwaarden uit het activiteitenplan is het opstellen van een ecologisch werkprotocol. In dit ecologisch werkprotocol moet de werkwijze van de voorgenomen activiteiten vastgelegd worden. Hierdoor worden negatieve effecten op beschermde plant- en diersoorten voorafgaand, tijdens en na de geplande activiteiten voorkomen. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de projectlocatie, moeten van dit werkprotocol op de hoogte zijn en zich eraan conformeren.

In dit werkprotocol worden maatregelen voorgesteld die voorafgaand en tijdens uitvoer van de werkzaamheden getroffen moeten worden voor huismus, gierzwaluw en de vier vleermuissoorten. Ook voor overige broedvogels zijn voorzorgsmaatregelen uitgewerkt.

De Hervormde Gemeente van Vorchten heeft Staring Advies opdracht gegeven voor het opstellen van het ecologisch werkprotocol.

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

2.1 Gegevens plangebied

Locatie: Kerkweg 17
Plaats: Vorchten
Gemeente: Heerde
Provincie: Gelderland

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied, bestaande uit de Hervormde Kerk, bevindt zich in de woonkern Vorchten (zie figuur 1). Het kerkgebouw is een rijksmonument en is één van de oudste kerken in Nederland. Het oudste gedeelte van de kerk is de uit omstreeks 1200 daterende tufstenen toren. Deze maakt deel uit van een gereduceerd westwerk (een toren met twee smalle zijvleugels) en wordt afgedekt door een jonger zadeldak. De driedelige westpartij wordt voortgezet door een even breed eenbeukig schip, dat oorspronkelijk waarschijnlijk uit de vroege 13e eeuw dateert. Het veel hogere priesterkoor dateert uit de 15e eeuw. Schip en koor zijn gedeeltelijk uit tufsteen, maar grotendeels uit baksteen opgetrokken. De daken van het koor en schip zijn belegd met natuurleien op dakbeschot, op het schip met dubbel dakbeschot. De kerktoren heeft een pannenbedekking van oud-Hollandse pannen op een beschoten kap. In de daken van het koor en schip zijn loden Keulse goten verwerkt die waterdicht aansluiten op het leiwerk. De kerktoren heeft geen dakgoten.

Figuur 1. Luchtfoto van het plangebied (Rood). Bron Luchtfoto: Landelijke voorziening beeldmateriaal (2023)

3 Vastgestelde soorten en te verwachten effecten

3.1 Vaststellen aanwezige beschermde soorten

De werkzaamheden hebben zonder maatregelen effecten op de volgende vastgestelde/aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen:

Huismus:	5 nestlocaties
Gierzwaluw:	1 nestlocatie
Gewone dwergvleermuis:	4 zomerverblijfplaatsen 1 kraamverblijfplaats 1 combi paarverblijfplaats / zomerverblijfplaats 1 balts-/paarverblijfplaats 1 winterverblijfplaats
Ruige dwergvleermuis:	1 balts-/paarverblijfplaats 1 winterverblijfplaats
Gewone grootoorvleermuis:	1 winterverblijfplaats foerageergebied
Laatvlieger:	1 zomerverblijfplaats 1 winterverblijfplaats

Figuur 2 toont een plattegrond van de kerk met de aangetroffen verblijfplaatsen. Ter verduidelijking van de situatie in relatie tot de geplande werkzaamheden, is tabel 1 hieraan toegevoegd.

Figuur 2: Locaties verblijfplaatsen huismus, gierzwaluw en vleermuisen.

Tabel 1: Overzicht locaties verblijfplaatsen in de kerk. Een (X) betekent: niet aangetroffen, maar ook niet uit te sluiten en dus meegenomen in de omgevingsvergunning.

	Toren			Schip		
	Eerste verdieping Zolder	Onder dakrand	Buitenkant elders	Zolder	Onder dakrand	Buitenkant elders
Beschermde soort ↓ Waar een verblijfplaats? →						
Huismus (nestlocatie)			X		X	X
Gierzwaluw (nestlocatie)					X	
Gewone dwergvleermuis (zomerverblijfplaats)	X	X		X		
Gewone dwergvleermuis (kraamverblijfplaats)		X				
Gewone dwergvleermuis (paarverblijfplaats)		X			X	X
Gewone dwergvleermuis (winterverblijfplaats)		X		X		
Ruige dwergvleermuis (paarverblijfplaats)					X	
Ruige dwergvleermuis (winterverblijfplaats)		(X)		(X)		
Gewone grootoorvleermuis (winterverblijfplaats)		X		X		
Gewone grootoorvleermuis (foerageergebied)		X		X		
Laatvlieger (zomerverblijfplaats)		X				
Laatvlieger (winterverblijfplaats)		(X)		(X)		

De kerkzolder bestaat in feite uit drie delen: er zit een soort eerste verdieping in de toren, die een soort vide is; een grote(re) open ruimte waarbij de begane grond en de eerste verdieping één ruimte zijn. De eerste verdieping bestaat uit twee delen, waartussen een open ruimte zit waar de begane grond te zien is. Die eerste verdieping geeft toegang om hoger de toren in te klimmen middels een ladder en een luik. Vanaf de eerste verdieping kan de zolder van het schip betreden worden. Dit is via een open doorgang, zonder deuren of andere afdichtingen.

De overwinterende vleermuizen zijn allen gevonden in de aaneengesloten ruimte van de eerste verdieping van de toren (vide) en de zolder boven het schip, waarbij het merendeel in het torendeel. De keutels en sporen van vleermuizen zijn in feite op elk deel van deze ruimtes gevonden.

Nestlocaties van de huismus en gierzwaluw, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zijn bekend. Voor deze soorten zijn reeds compenserende maatregelen getroffen in de vorm van opgehangen nestkasten. Echter, de invliegopeningen en ruimtes erachter worden niet afgedicht, dus per saldo zullen de nesten van deze soorten niet verloren gaan. Door de werkzaamheden zouden ze wel verstoord kunnen worden. Door de nestplekken tijdelijk ongeschikt te maken wordt dit voorkomen.

Daarnaast moet er tijdens de werkzaamheden rekening gehouden worden met overige broedvogels. Tijdens de veldbezoeken zijn nesten van de volgende overige vogelsoorten bij de kerk aangetroffen:

- Holenduif
- Kauw

- Koolmees
- Pimpelmees
- Spreeuw
- Witte kwikstaart

De kerk is geschikt als broedlocatie voor diverse algemene vogelsoorten als kauw, spreeuw en stadsduif.

3.2 Te verwachten negatieve effecten

Als gevolg van de geplande activiteiten, bestaande uit restauratiewerkzaamheden aan de kerk kunnen onderstaande effecten op broedvogels en vleermuizen optreden.

Lichtverstoring

Door uitvoering van de geplande activiteiten, bestaande uit verschillende restauratiewerkzaamheden aan de kerk kan er (tijdelijk) sprake zijn van mogelijke aantasting vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen door licht.

Geluidsverstoring

Tijdens uitvoering van de restauratiewerkzaamheden kan er sprake zijn van geluidsverstoring. Met name vogels zijn gevoelig voor geluidsverstoring.

Trillingen

Door inzet van materieel kan er sprake zijn van verstoring door trillingen. Met name vogels en in mindere mate vleermuizen zijn gevoelig voor verstoring door trillingen.

Mechanische effecten

Als gevolg van de werkzaamheden kan mechanische verstoring optreden. Als gevolg van mechanische verstoring kunnen zomerverblijfplaatsen van vleermuizen en eventueel nesten van vogels worden vernietigd. Bij activiteiten tijdens het broedseizoen kunnen nesten van broedende vogels worden vernietigd, jongen kunnen hierbij worden verwond of gedood en eieren kunnen worden beschadigd.

In principe gaan er geen verblijfplaatsen of nesten verloren, en worden ze ook niet ontoegankelijk. De invliegopeningen worden immers niet afgedicht en ook binnen verandert er niets structureel. De situatie voor en na de renovatie is in dat opzicht hetzelfde. Er wordt enkel gerestaureerd, en niet geïsoleerd of gesloopt. Van permanente effecten is geen sprake. Door de geplande werkzaamheden kan er wel sprake zijn van tijdelijke effecten door lichtverstoring, geluidsverstoring, trillingen en mechanische effecten. Om deze effecten zoveel mogelijk te voorkomen zijn in dit ecologische werkprotocol maatregelen uitgewerkt.

4 Voorschriften omgevingsvergunning 2024-009775

In dit hoofdstuk worden de voorschriften uit de omgevingsvergunning weergegeven.

4.1 Algemene voorwaarden

1. De omgevingsvergunning geldt voor de Hervormde Kerk (Johannes de Doperkerk) aan de Kerkweg 17 te Vorchten.
2. De werkzaamheden moeten uiterlijk 31 december 2027 uitgevoerd zijn.
3. De omgevingsvergunning geldt uitsluitend voor de soorten, verboden en belangen zoals weergegeven in tabel 2.

Tabel 2. Soorten, verboden en belangen.

Soort	Verbod		Belang
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder b	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	Artikel 11.37 lid 1 aanhef en onder b	Het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	A
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	Artikel 11.46 lid 1 aanhef en onder b	Het opzettelijk verstoren	B
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)	Artikel 11.46 lid 1 aanhef en onder d	Het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			
Laatvlieger (<i>Eptesicus serotinus</i>)			

Belang:

A. In het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid.

B. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

4. De vergunninghouder neemt direct contact op met de provincie Gelderland indien er verbodsbepalingen worden overtreden waarvoor geen omgevingsvergunning is verleend. Dit kan het geval zijn als er negatieve effecten optreden op soorten waarvoor geen omgevingsvergunning is verleend of als er onverwachte negatieve effecten van de activiteiten optreden. Dit kan via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2024-009775.
5. Deze omgevingsvergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of in opdracht van de vergunninghouder handelende

(rechts)personen. De vergunninghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze omgevingsvergunning.

6. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de activiteiten van de omgevingsvergunning worden uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze omgevingsvergunning, en tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
7. De in voorschrift 5 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze omgevingsvergunning en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
8. De vergunning kan niet zonder toestemming overgedragen worden. Indien de vergunninghouder de omgevingsvergunning in zijn geheel wil overdragen dan dient voor deze naamswijziging toestemming te worden gevraagd bij de provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2024-009775.
9. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden moet melding worden gedaan bij de provincie Gelderland, via emailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2024-009775.
10. De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige² op het gebied van vleermuizen, huismus en gierzwaluw.
11. Minimaal twee weken voor aanvang van de werkzaamheden waardoor verbodsbepalingen worden overtreden wordt door de vergunninghouder een ondertekende opdrachtbevestiging van de ecologische begeleiding verstrekt aan de provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2024-009775. In de opdrachtbevestiging wordt een omschrijving van de ecologische begeleiding, de naam en het telefoonnummer van de ecologisch deskundige vermeld.
12. Vanaf het moment dat verstorende werkzaamheden plaatsvinden is de vergunninghouder ervoor verantwoordelijk dat de ecologisch deskundige tijdens de ecologische begeleiding alle bevindingen bijhoudt in een logboek. In het logboek wordt vermeld op welke data de deskundige aanwezig was, welke werkzaamheden zijn uitgevoerd en begeleid, en hoeveel exemplaren en verblijfplaatsen van welke beschermde soorten op welke locatie zijn waargenomen. Tevens worden er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen opgenomen in het logboek. Het logboek moet altijd aanwezig zijn op de projectlocatie en wordt door de vergunninghouder op verzoek van een toezichthouder direct overhandigd.
13. Het logboek wordt door de vergunninghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden waarbij ecologische begeleiding nodig was aan de provincie Gelderland verstrekt via post@gelderland.nl, onder vermelding van zaaknummer 2024-009775.

¹ Indien de werkzaamheden nog niet zijn afgerond op de genoemde einddatum, dient minimaal 8 weken (bij voorkeur 14 weken) vóór de einddatum een verlenging te worden aangevraagd via e-mailadres post@gelderland.nl onder vermelding van het zaaknummer.

² De provincie Gelderland verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:

- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt ecologie, natuurbeheer of vergelijkbaar; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereeniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

4.2 Specifieke voorschriften

14. Alle mitigerende maatregelen zoals genoemd in tabel 3 en die zijn opgenomen in bijlage 3 van deze omgevingsvergunning dienen te worden uitgevoerd.
15. De deskundige zoals genoemd in voorschrift 10 begeleidt in elk geval het plaatsen of aanbrengen van mitigerende maatregelen en het ongeschikt maken van verblijfplaatsen.
16. Voor het ongeschikt maken voor vogels of vleermuizen mogen geen zelf-expanderende vulmiddelen (zoals purschuim) worden gebruikt om gaten dicht te zetten en geen netten of andere materialen worden toegepast waarin ze verstrikt kunnen raken.
17. Als in de broedperiode gewerkt wordt dienen de werkzaamheden buiten de invloedssfeer van de aanwezige broedgevallen van algemene broedvogels te blijven. Een deskundige op het gebied van vogels dient te bepalen of en welke werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden.
18. De voorgeschreven voorzieningen zoals beschreven in tabel 3 moeten conform de richtlijnen uit de kennisdocumenten van BIJ12 geplaatst worden (hoogte, expositie, etc.). De vergunninghouder ziet erop toe dat de voorzieningen duurzaam zijn en te allen tijde functioneel blijven.

Tabel 3. Overzicht van de te realiseren alternatieve voorzieningen.

Soorten waarop negatief effect wordt verwacht	Tijdelijke mitigatie	Permanente mitigatie
Huismus	In de winter van 2023/2024 zijn 10 nestkasten (type HMT1 van Unitura) binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst. De tijdelijke voorzieningen zijn één volledig broedseizoen gelijktijdig met de huidige nesten aanwezig geweest.	Na afronding van de werkzaamheden zijn de verblijfplaatsen in de kerk weer net zo bereikbaar, toegankelijk en functioneel als voor de ingreep.
Gierzwaluw	In de winter van 2023/2024 zijn vijf nestkasten (type GZTH1 van Unitura) binnen 200 meter van de	Na afronding van de werkzaamheden zijn de verblijfplaatsen in de kerk weer net zo bereikbaar,

	oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst. De tijdelijke voorzieningen zijn één volledig broedseizoen gelijktijdig met de huidige nesten aanwezig geweest.	toegankelijk en functioneel als voor de ingreep.
Gewone dwergvleermuis Ruige dwergvleermuis	De verblijfplaatsen blijven voor een groot deel toegankelijk en functioneel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.	Na afronding van de werkzaamheden zijn de verblijfplaatsen in de kerk weer net zo bereikbaar, toegankelijk en functioneel als voor de ingreep.
Gewone grootoorvleermuis Laatvlieger	In de winter van 2023/2024 zijn 36 vleermuiskasten binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen zijn geplaatst (28× VMT1 van Unitura, 4× VMT3 van Unitura en 4× Vera van Faunus Nature Creations). De tijdelijke voorzieningen zijn één volledig kraamseizoen gelijktijdig met de huidige verblijven aanwezig geweest.	In de kerk wordt o.a. permanent (alternatief) foerageergebied behouden door behoud van vrije toegang tot de kerktoeren. Daarnaast blijven de ventilatiegaten van de kapruimte in het koor behouden. Ook blijven de openingen naar de kapruimte van het schip gehandhaafd en blijven de anker gaten onder de dakgoot van het koor en schip gehandhaafd.

4.3 Voorschriften voor gierzwaluw en huismus

19. Er vinden geen werkzaamheden plaats in een straal van 5 meter rondom de nestplaatsen van huismus en gierzwaluw tijdens de periode 1 maart - 1 september. Hierbij dient ook rekening gehouden te worden met vrije aanvliegroutes.
20. Waar dit nodig is wordt voorafgaand aan de werkzaamheden (die uitgevoerd worden tussen 1 september - 1 maart) ongeschikt gemaakt voor huismussen. Een deskundige op het gebied van de huismus dient de juiste methode van ongeschikt maken te bepalen. Het ongeschikt maken moet gebeuren onder gunstige omstandigheden, dat wil zeggen droog, niet-vriezend en onder 6 Bft. Na het ongeschikt maken vindt 1 dag tot maximaal 3 dagen voorafgaand aan de werkzaamheden een nadere controle plaats of de vogels echt vertrokken zijn. Indien bij de controleronde nog huismussen worden aangetroffen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de nesten ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle uitgevoerd worden of de vogels echt vertrokken zijn. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen huismussen meer worden waargenomen. Indien na ongeschikt maken toch broedgevallen van huismus worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te stoppen en de nesten ongemoeid te blijven tot de jongen uit eigen beweging het nest hebben verlaten.

21. De tijdelijk aangebrachte kasten blijven hangen tot de werkzaamheden zijn afgerond en alle verblijfplaatsen weer vrij toegankelijk, beschikbaar en functioneel zijn. Daarnaast mogen de tijdelijke kasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door huismussen en gierzwaluwen en buiten de meest kwetsbare broedperiode van de huismus (1 maart tot 1 september) en gierzwaluw (15 april tot 1 september). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
22. Aanwezige bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden, blijven binnen het plangebied tijdens en na de werkzaamheden zoveel mogelijk behouden. Verwijderd groen wordt opnieuw aangeplant.

4.4 Voorschriften voor vleermuizen

23. Er vinden geen werkzaamheden plaats in de kwetsbare overwinteringsperiode tussen 15 oktober en 1 april. Tijdens deze periode is de kerk dan ook volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel voor vleermuizen.
24. Aan de kerktoren mogen aanvullend geen werkzaamheden plaatsvinden in de kwetsbare kraamperiode van 1 april - 1 augustus.
25. Invliegopeningen aan de buitenzijde van de kerk blijven intact om te borgen dat na afronding van de werkzaamheden de kerk weer de functies kan vervullen voor vleermuizen die zijn vastgesteld tijdens het soortgericht onderzoek.
26. Op de bouwplaats mogen maximaal vier werklieden gelijktijdig werkzaamheden aan de toren en het dak uitvoeren waarbij maximaal twee mensen tegelijk binnen en twee mensen tegelijk aan de buitenzijde aan het werk zijn.
27. De werkzaamheden worden zodanig uitgevoerd, dat eerst de werkzaamheden op één locatie worden uitgevoerd en afgerond, alvorens wordt gestart met het uitvoeren van werkzaamheden op een andere locatie. Versturende werkzaamheden op verschillende locaties binnen en buiten het gebouw op één dag dienen voorkomen te worden.
28. Na afronding van de werkzaamheden zijn alle (potentiële) verblijfplaatsen weer vrij toegankelijk, bereikbaar en functioneel. Wanneer (onder)delen van verblijfplaatsen vervangen of gerepareerd moeten worden, dan gebeurt dit op zo'n manier dat de verblijfplaats niet wezenlijk verandert. Dit zal veelal maatwerk betreffen wat onder begeleiding van de ecologisch deskundige dient plaats te vinden.
29. Bij werkzaamheden aan het dak wordt het betreffende dakdeel eerst ongeschikt gemaakt. Alle potentiële in-/uitvliegopeningen worden afgesloten op een wijze dat vleermuizen de bebouwing kunnen verlaten maar niet via dezelfde opening kunnen terugkeren. Wanneer delen van toegangsmogelijkheden worden dichtgezet, dient vanuit elke voor vleermuizen mogelijke verblijfplaats een opening bereikt te kunnen worden. De uitgang (opening) van de opening moet minimaal net zo groot zijn als de opening die toegang tot de verblijfplaats verschaft óf, indien er delen worden dichtgezet, zo groot te zijn dat deze voor alle voorkomende vleermuissoorten

(inclusief grotere soorten als laatvlieger en gewone grootoorvleermuis) nog te nemen is. Voor de overige werkzaamheden dient de deskundige op het gebied van vleermuizen de juiste methode van ongeschikt maken te bepalen.

30. Er mag alleen ongeschikt gemaakt worden in het actieve seizoen van vleermuizen, lopend van 1 april tot 15 oktober en niet in de kwetsbare kraamperiode (niet tussen 1 mei en 1 augustus, voor de kerktoren zie voorgaande punt). Het ongeschikt maken moet gefaseerd uitgevoerd worden. Tussen het ongeschikt maken en de start van de werkzaamheden moeten wel minimaal 3 dagen zitten waarop het weer bij zonsondergang geschikt is geweest voor vleermuizen; minimaal 10 graden Celsius, weinig wind (< 5 Bft) en droog. Na deze drie dagen moet nogmaals met een avondcontrole door een vleermuisdeskundige, en bij geschikt weer voor vleermuizen, gecontroleerd worden of de vleermuizen echt vertrokken zijn.
31. Indien bij de controleronde uitvliegende vleermuizen worden waargenomen, worden in overleg met de ecologisch deskundige aanvullende maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Ook na deze maatregelen moet een controle worden uitgevoerd of de vleermuizen echt vertrokken zijn, zoals omschreven bij voorschrift 31. Deze cyclus dient net zolang herhaald te worden totdat er geen uitvliegende vleermuizen meer worden waargenomen.
32. Indien er tijdens de werkzaamheden vleermuizen worden aangetroffen, wordt het werk ter plaatse stopgezet totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. De ecologisch deskundige wordt hierbij geraadpleegd. Indien de vleermuizen niet uit zichzelf vertrekken, moet contact opgenomen worden met de provincie Gelderland om toestemming te vragen voor aanvullende maatregelen.
33. De tijdelijk aangebrachte vleermuiskasten blijven hangen tot de renovatiewerkzaamheden zijn afgerond en de kerk weer volledig toegankelijk, beschikbaar en functioneel is. De kasten moeten duurzaam in stand gehouden worden. Daarnaast mogen de tijdelijke vleermuiskasten pas verwijderd worden op het moment dat deze niet in gebruik zijn door vleermuizen en buiten de meest kwetsbare periodes zijnde de kraamperiode (half mei tot augustus) en de winterperiode (15 oktober tot 1 april). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige.
34. Na het uitvoeren van de restauratiewerkzaamheden en wanneer de kerk weer volledig toegankelijk, beschikbaar en functioneel is voor vleermuizen dient er monitoring plaats te vinden. De monitoring dient te starten in het eerstvolgende seizoen na de afronding van de werkzaamheden en dient twee jaar later nogmaals uitgevoerd te worden. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform het meest actuele vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Concreet zal de monitoring bestaan uit:
 - Eerste jaar na afronding werkzaamheden: 1x zolderinspectie in december in combinatie met protocollair onderzoek;
 - Derde jaar na afronding werkzaamheden: 1x zolderinspectie in december in combinatie met protocollair onderzoek.

De resultaten worden eind december na het eerste en derde jaar gedeeld met provincie Gelderland via post@gelderland.nl onder vermelding van het zaaknummer. Wanneer hieruit blijkt dat de maatregelen uit dit besluit niet voldoende zijn, kunnen aanvullende voorschriften opgelegd worden.

4.5 Overige (algemene) voorschriften

- In onvoorziene situaties en bij vragen moet contact opgenomen worden met de begeleidende ecooloog.
- De uitvoerder van de werkzaamheden is verantwoordelijk voor het melden van calamiteiten met betrekking tot fauna bij de betrokken ecooloog.

5 Ecologisch werkprotocol

In deze paragraaf worden de stappen beschreven die noodzakelijk zijn om negatieve effecten op individuen en populaties van dieren en dus overtreding van de Omgevingswet te voorkomen. De wettelijke verplichtingen vanuit de huidige Omgevingswet zijn vertaald in concrete maatregelen die uitgevoerd moeten worden voorafgaand, tijdens en/of na de werkzaamheden in het plangebied.

De maatregelen in het werkprotocol zijn zo gedetailleerd mogelijk geformuleerd, zodat voor de initiatiefnemer duidelijk is welke stappen moeten worden genomen gedurende de uitvoer van de werkzaamheden.

5.1 Gevoelige periode aanwezige beschermde soorten

Het gaat om vier vleermuissoorten met verschillende typen verblijfplaatsen in de kerk (kraam-, zomer-, winter-, en paarverblijfplaatsen) en twee vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. In tabel 4 staat voor elke vleermuissoort in combinatie met type verblijfplaats en voor de huismus en de gierzwaluw de gevoelige periode(s) weergegeven (bron: Kennisdocumenten van de betreffende soorten). Deze tabel maakt voor elke soort ook inzichtelijk in welke periode werkzaamheden de minste verstoring geven.

Tabel 4. Overzicht gevoelige periodes aanwezige beschermde soorten en hun verblijfplaatsen. Rood: zeer gevoelige periode; oranje: gevoelige periode; groen: geen gevoelige periode.

Beschermde soort ↓ Gevoelige periode →	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Huismus (nestlocatie)												
Gierzwaluw (nestlocatie)												
Gewone dwergvleermuis (zomerverblijfplaats)												
Gewone dwergvleermuis (kraamverblijfplaats)												
Gewone dwergvleermuis (paarverblijfplaats)												
Gewone dwergvleermuis (winterverblijfplaats)												
Ruige dwergvleermuis (paarverblijfplaats)												
Ruige dwergvleermuis (winterverblijfplaats)												
Gewone grootoorvleermuis (winterverblijfplaats)												
Gewone grootoorvleermuis (foerageergebied)												
Laatvlieger (zomerverblijfplaats)												
Laatvlieger (winterverblijfplaats)												

5.2 Werkzaamheden in relatie tot verblijfplaatsen

De werkzaamheden worden op ambachtelijke en kleinschalige wijze uitgevoerd met maximaal vier man tegelijk op de bouwplaats (bijvoorbeeld twee timmerlieden en twee leidekkers). Op het merendeel van de dagen zullen dit minder mensen zijn. Daarvan werken er maximaal twee tegelijk binnen in verband met veiligheid en praktische toepasbaarheid door de krappe ruimte op de trappen en balustrades. Dat betekent dat er per definitie al een spreiding is van de werkzaamheden, en niet de hele kerk in één keer gerenoveerd wordt en in de steigers wordt gezet.

De werkzaamheden zijn in de planning verdeeld over twee jaren (toren en kerk). De werkzaamheden aan de toren duren te lang om buiten alle kwetsbare periodes te kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat er vertraging optreedt door

onvoorziene omstandigheden, zoals noodzakelijke werkzaamheden die vooraf niet konden worden vastgesteld. Om met deze realiteit toch verder te kunnen, is het dus belangrijk om per type werk aan te geven in welke periode dit uitgevoerd kan worden, en wanneer niet.

Derhalve staat vast dat de werkzaamheden aan de toren moeten worden uitgevoerd in een aaneengesloten periode van maximaal 6 maanden. Dit gegeven in combinatie met de informatie in tabel 4 brengt de conclusie dat het niet mogelijk is om buiten de gevoelige perioden van alle onderhavige soorten te werken. In overleg met het bevoegd gezag is daarom besloten dat de zeer kwetsbare winterperiode gerespecteerd zal worden en de werkzaamheden deels kunnen worden uitgevoerd in de kwetsbare kraamperiode, met als uitgangspunt dat de betreffende delen van de kerk (de toren) ongeschikt wordt gemaakt voorafgaand aan de start van de werkzaamheden zodat er geen kraamkolonies van vleermuizen of nesten van vogels aanwezig zijn tijdens de kwetsbare perioden.

De werkzaamheden aan het schip zijn kleinschaliger en hebben een kortere tijdsduur. Daarom kunnen deze werkzaamheden worden uitgevoerd in het tijdsbestek van 2 maanden en kunnen deze worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode van de onderhavige soorten.

Uit bovenstaande blijkt dat de werkzaamheden worden opgesplitst in twee delen die zowel qua locatie als qua tijd van elkaar zijn gescheiden, waardoor er in iedere fase van de werkzaamheden tenminste een deel van het plangebied volledig beschikbaar is voor de onderhavige soorten.

De werkzaamheden aan het schip van de kerk worden in de periode 1 september tot 15 oktober 2026 uitgevoerd. Hierbij worden alle potentiële nestlocaties van huismus en gierwaluw aan de gehele kerk (toren en schip) ongeschikt gemaakt en ten aanzien van vleermuizen worden alleen de verblijfplaatsen en openingen in het schip ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken gebeurt voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, vanaf 15 augustus 2026 (exacte periode mede afhankelijk van eventuele late broedgevallen van de huismus, te bepalen door begeleidend ecooloog).

De werkzaamheden aan de toren worden in de periode 15 april tot 15 oktober 2027 uitgevoerd. Hierbij worden ten aanzien van vleermuizen alle verblijfplaatsen en openingen in de toren ongeschikt gemaakt na de kwetsbare winterperiode. Het ongeschikt maken gebeurt voorafgaand aan de start van de werkzaamheden, vanaf 1 april 2027.

5.3 Maatregelen per locatie en onderdeel van de werkzaamheden

5.3.1 Toren

1. *Bouwplaatsvoorzieningen*

Bouwplaatsvoorzieningen mogen jaarrond geplaatst worden op plekken waar ze niet de toegang tot verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties, bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden voor huismus blokkeren. Verwijderd groen moet opnieuw worden aangeplant.

Bij de werkzaamheden moet gefaseerd gewerkt worden, omdat de steigers en werkzaamheden effect kunnen hebben op aanwezige verblijfplaatsen. Dit betekent dat de bouwplaatsvoorzieningen bedoeld voor de werkzaamheden aan het schip en de toren, zoals steigers, ook gefaseerd geplaatst moeten worden. Om de zorgen dat de steigers en andere voorzieningen geen bezette nesten en in-/uitvliegopeningen voor vleermuizen belemmeren, worden alle verblijfplaatsen van het desbetreffende deel ongeschikt gemaakt. De invliegopeningen en nestlocaties worden op twee verschillende momenten ongeschikt gemaakt. De in- en uitvliegopeningen van vleermuizen in het schip van de kerk en nestlocaties van gierzwaluw en huismus op de hele kerk (schip en toren) worden ongeschikt gemaakt vanaf 15 augustus 2026 (exacte periode mede afhankelijk van eventuele late broedgevallen van de huismus, te bepalen door begeleidend ecooloog). De toegang binnenuit van het schip naar de toren wordt afgesloten zodat de toren beschikbaar blijft voor vleermuizen, maar het schip niet meer voor vleermuizen bereikbaar is via de toren. Aangezien de werklieden wel via de toren naar het schip moeten kunnen, zal een voorziening worden ontworpen waarmee de doorgang overdag gebruikt kan worden maar 's nachts vleermuisdicht afgesloten kan worden, bijvoorbeeld door middel van een zeil met ritssluiting ter hoogte van de doorgang. Hiermee kunnen werkzaamheden aan het schip in de periode september t/m half oktober uitgevoerd worden. Nadat de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn worden alle nestlocaties en in- en uitvliegopeningen, met uitzondering van de nestlocaties huismus in en op 5 meter afstand van de toren, weer toegankelijk gemaakt.

De werkzaamheden aan de toren van de kerk worden in voorjaar 2027 gestart, waar bij de in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen in de toren na 1 april ongeschikt gemaakt worden. De doorgang tussen het schip en de toren wordt afgesloten zodat het schip beschikbaar blijft voor vleermuizen, maar deze geen toegang hebben tot de toren. Na het ongeschikt maken kunnen de werkzaamheden uitgevoerd worden in de periode 15 april t/m 15 oktober. De in- en uitvliegopeningen voor vleermuizen en nestlocaties van huismus in de toren worden weer toegankelijk gesteld wanneer werkzaamheden volledig voltooid zijn.

2. Stut- en sloopwerk

De werkzaamheden aan de toren mogen van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. Het schip van de kerk moet weer bereikbaar zijn voor beschermde soorten om als verblijfplaats te bieden, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring te voorkomen. Volgens de planning worden alle huismus- en gierzwaluwnesten ongeschikt gemaakt in de rond begin september 2026. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren op de juiste wijze ongeschikt gemaakt is kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027. De toren moet voor 15 oktober weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

3. Grondwerk

Grondwerk mag jaarrond verricht worden op plekken waar ze niet de toegang tot bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden blokkeren die gebruikt worden door de huismus. Verwijderd groen moet opnieuw worden aangeplant.

4. Terreinverharding

Terreinverharding mag het hele jaar worden uitgevoerd op locaties waar zich geen bomen, struiken, gevelgroen, foerageer- en drinkplekken of zandige stofbadplaatsen bevinden die door de huismus worden gebruikt. Verwijderd groen moet opnieuw worden aangeplant.

5. Metsel- en voegwerk (van hoog naar laag)

De werkzaamheden aan de toren mogen van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. Het schip van de kerk moet weer bereikbaar zijn voor beschermde soorten om als verblijfplaats te bieden, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring te voorkomen. Volgens de planning worden alle huismus- en gierzwaluwnesten ongeschikt gemaakt rond begin september 2026. De toren

moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027. De toren moet voor 15 oktober weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

6. Ruwbouwtimmerwerk

Deze werkzaamheden kunnen nadelige gevolgen hebben door het verstoren van aanwezige vleermuizen. De werkzaamheden aan de toren mogen van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

7. Kozijnen, ramen en deuren

Werkzaamheden aan kozijnen, ramen en deuren mogen jaarrond worden uitgevoerd, mits de kerktoeren volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is voor de eerste verdieping en de zolder van de toren dan moeten de werkzaamheden in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

8. Trappen en balustraden

Werkzaamheden aan de trappen en de balustraden mogen in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel

mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

9. Dakbedekking

De werkzaamheden aan de dakbedekking van de toren mogen van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. Het schip van de kerk moet weer bereikbaar zijn voor beschermde soorten om als verblijfplaats te bieden, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring te voorkomen. Volgens de planning worden alle huismus- en gierzwaluwnesten ongeschikt gemaakt in de rond begin september 2026. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027. De toren moet voor 15 oktober weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

10. Beglazing

Deze werkzaamheden betreffende de beglazing mogen in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

11. Natuur- en kunststeen

De periode waarin de herstelwerkzaamheden met natuur- en kunststeen mogen worden uitgevoerd is afhankelijk van de locatie. Het herstel van de dorpel bij de toegangsdeur van de toren mag het hele jaar door plaatsvinden, mits de temperatuur binnen in de toren stabiel blijft. Als dit niet mogelijk is voor de eerste verdieping en de zolder van de toren dan moeten de werkzaamheden in de periode 15 april – 15 oktober uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal

twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voor de overige herstelwerkzaamheden geldt dat voorafgaand aan de uitvoering elke locatie beoordeeld moet worden door een ecooloog, dit om negatieve effecten te voorkomen. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet een plan worden opgesteld waarin wordt bepaald wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg worden ingepland.

12. Stukadoorwerk

Stukadoorwerkzaamheden kunnen nadelige gevolgen hebben doordat ze de aanwezige vleermuizen mogelijk verstoren. Het stukadoorwerk aan de toren mag van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

13. Tegelwerk

Deze activiteit mag in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

14. Metaal- en kunststofwerk

Werkzaamheden betreffende metaal- en kunststofwerk mogen jaarrond worden uitgevoerd, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is voor de eerste verdieping en de zolder van de toren dan moeten de werkzaamheden in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

15. Afbouw timmerwerk

Timmerwerkzaamheden mogen jaarrond worden uitgevoerd, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is voor de eerste verdieping en de zolder van de toren dan moeten de werkzaamheden in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

16. Schilderwerk

Schilderwerkzaamheden mogen jaarrond worden uitgevoerd, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is voor de eerste verdieping en de zolder van de toren dan moeten de werkzaamheden in de periode 15 april – 15 oktober 2027 uitgevoerd worden, wanneer de toren ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

17. Dakgoten en hemelwaterafvoeren

De werkzaamheden aan de dakgoten en hemelwaterafvoeren van de toren mogen van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. Het schip van de kerk moet weer bereikbaar zijn voor beschermde soorten om als verblijfplaats te bieden, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring te voorkomen. Volgens de planning worden alle huismus- en gierzwaluwnesten ongeschikt gemaakt in begin september 2026. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027. De toren moet voor 15 oktober weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

18. Elektrotechnische installaties

Werkzaamheden betreffende elektrotechnische installaties kunnen nadelige gevolgen hebben voor vleermuizen omdat het vleermuizen kan verstoren. De elektrotechnische installaties aan de toren mag van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

19. Klinkende monumenten

Werkzaamheden aan klinkende monumenten kunnen nadelige gevolgen hebben voor vleermuizen, omdat ze vleermuizen kunnen verstoren. Deze werkzaamheden aan de toren mogen van start gaan in voorjaar 2027, mits de toren volledig ongeschikt gemaakt is (zowel het dak als de toren zelf) en de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn. De toren moet na 1 april 2027 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Als de toren ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan de toren plaatsvinden in de periode 15 april – 15 oktober 2027.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

5.3.1 Schip

1. Bouwplaatsvoorzieningen

Bouwplaatsvoorzieningen mogen jaarrond geplaatst worden op plekken waar ze niet de toegang tot verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties, bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden voor huismus blokkeren. Verwijderd groen moet opnieuw worden aangeplant.

Bij de werkzaamheden moet gefaseerd gewerkt worden, omdat de steigers en werkzaamheden effect kunnen hebben op aanwezige verblijfplaatsen. Dit betekent dat de bouwplaatsvoorzieningen bedoeld voor de werkzaamheden aan het schip en de toren, zoals steigers, ook gefaseerd geplaatst moeten worden. Om de zorgen dat de steigers en andere voorzieningen geen bezette nesten en in-/uitvliegopeningen voor vleermuizen belemmeren, worden alle verblijfplaatsen van het desbetreffende deel ongeschikt gemaakt.

De invliegopeningen en nestlocaties worden op twee verschillende momenten ongeschikt gemaakt. De in- en uitvliegopeningen van vleermuizen in het schip van de kerk en nestlocaties van gierzwaluw en huismus op de hele kerk (schip en toren) worden ongeschikt gemaakt in begin september 2026. De toegang binnenuit naar de toren wordt afgesloten zodat de toren beschikbaar blijft voor vleermuizen, maar deze geen toegang hebben tot het schip via de toren. Hiermee kunnen werkzaamheden aan het schip in de periode half september t/m half oktober uitgevoerd worden. Nadat de werkzaamheden aan het schip voltooid zijn worden alle nestlocaties en in- en uitvliegopeningen, met uitzondering van de nestlocaties huismus in en op 5 meter afstand van de toren, weer toegankelijk gemaakt.

2. Stut- en sloopwerk

De werkzaamheden aan het schip mogen van start gaan in september 2026, mits het schip volledig ongeschikt gemaakt is. Ongeschikt maken van het schip voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen mag na 15 augustus gebeuren. Hierbij wordt voor huismus en gierzwaluw de hele kerk ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat in het voorjaar 2027 huismus of gierzwaluw in de toren gaat broeden. Als het schip ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan het schip plaatsvinden in de periode 1 september – 15 oktober 2026. Het schip moet voor 15 oktober 2026 weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring in 2027 te voorkomen.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

3. Grondwerk

Grondwerk mag jaarrond verricht worden op plekken waar ze niet de toegang tot bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden blokkeren die gebruikt worden door de huismus. Verwijderd groen moet opnieuw worden aangeplant.

4. Terreinverharding

Grondwerk mag jaarrond verricht worden op plekken waar ze niet de toegang tot bomen, struiken en gevelgroen, foerageer- en drinkmogelijkheden en zandige plekken voor stofbaden blokkeren die gebruikt worden door de huismus. Verwijderd groen moet opnieuw worden aangeplant.

5. Funderingswerk orgelbalkon

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden omdat er geen negatieve effecten op de beschermde soorten verwacht wordt. Hierbij hoeft geen rekening gehouden te worden met de overwinteringsperiode van vleermuizen en kan dit ook in de winterperiode uitgevoerd worden.

6. Metsel- en voegwerk

De werkzaamheden aan het schip mogen van start gaan in september 2026, mits het schip volledig ongeschikt gemaakt is. Ongeschikt maken van het schip voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen mag na 15 augustus gebeuren. Hierbij wordt voor huismus en gierzwaluw de hele kerk ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat in het voorjaar 2027 huismus of gierzwaluw in de toren gaat broeden. Als het schip ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan het schip plaatsvinden in de periode 1 september – 15 oktober 2026. Het schip moet voor 15 oktober 2026 weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring in 2027 te voorkomen.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in de toren en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

7. Ruwbouwtimmerwerk

Deze werkzaamheden kunnen nadelige gevolgen hebben door het verstoren van aanwezige vleermuizen. Deze werkzaamheden aan het schip mogen van start gaan in september, mits het schip volledig ongeschikt gemaakt is. Het schip moet na 15 augustus 2026 ongeschikt gemaakt worden voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Als het schip ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan het schip plaatsvinden in de periode 1 september – 15 oktober 2026.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

8. Metaalconstructiewerk

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

9. Kozijnen, ramen en deuren

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

10. Trappen en balustraden

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

11. Dakbedekking

De werkzaamheden aan de dakbedekking van de toren mogen van start gaan in september 2026, mits het schip volledig ongeschikt gemaakt is. Ongeschikt maken van het schip voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen mag na 1 september gebeuren. Hierbij wordt voor huismus en gierzwaluw de hele kerk ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat in het voorjaar 2027 huismus of gierzwaluw in de toren gaat broeden. Als het schip ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan het schip plaatsvinden in de periode 1 september – 15 oktober 2026. Het schip moet voor

15 oktober 2026 weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring in 2027 te voorkomen.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

12. Beglazing

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

13. Stukadoorwerk

Stukadoorwerkzaamheden kunnen nadelige gevolgen hebben doordat ze de aanwezige vleermuizen mogelijk verstoren. Deze werkzaamheden aan het schip mogen van start gaan in september, mits het schip volledig ongeschikt gemaakt is. Het schip moet na 1 september 2026 ongeschikt gemaakt worden voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen. Als het schip ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan het schip plaatsvinden in de periode 1 september – 15 oktober 2026.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

14. Metaal- en kunststofwerk

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

15. Afbouw timmerwerk

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

16. Schilderwerk

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

17. Dakgoten en hemelwaterafvoeren

De werkzaamheden aan de dakgoten en hemelwaterafvoeren van het schip mogen van start gaan in september 2026, mits het schip volledig ongeschikt gemaakt is. Ongeschikt maken van het schip voor huismus, gierzwaluw en vleermuizen mag na 1 september gebeuren. Hierbij wordt voor huismus en gierzwaluw de hele kerk ongeschikt gemaakt om te voorkomen dat in het voorjaar 2027 huismus of gierzwaluw in de toren gaat broeden. Als het schip ongeschikt gemaakt is en de wachtperiode is verstreken kunnen de werkzaamheden aan het schip plaatsvinden in de periode 1 september – 15 oktober 2026. Het schip moet voor 15 oktober 2026 weer beschikbaar zijn voor beschermde diersoorten, maar huismusnesten binnen 5 meter van de toren moeten ongeschikt blijven om verstoring in 2027 te voorkomen.

Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip en twee personen buiten aan het werk zijn. Wel mogen op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

Voorafgaand wordt iedere locatie beoordeeld door een ecooloog. Er moet voor de start van de werkzaamheden een plan gemaakt worden om te bepalen wanneer de ecooloog aanwezig moet zijn. Hiervoor kan een startoverleg ingepland worden.

18. Elektrotechnische installaties

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

19. Klinkende monumenten

Deze werkzaamheden mogen jaarrond uitgevoerd worden, mits de kerk volledig toegankelijk, bereikbaar en functioneel blijft voor vleermuizen. Als dit niet mogelijk is dan moeten de werkzaamheden in de periode 1 september – 15 oktober 2026 uitgevoerd worden, wanneer het schip ongeschikt gemaakt is. Om verstoring te voorkomen mogen er maximaal twee personen binnen in het schip aan het werk zijn. Wel mogen buiten op grondniveau meer personen voorbereidende en ondersteunende taken verrichten.

5.4 Begeleidende ecologisch deskundige

- De werkzaamheden worden begeleid door een ecooloog van Staring Advies. Waar nodig vindt deze begeleiding op locatie plaats en waar mogelijk op afstand. Initiatiefnemer kan de ecooloog bereiken via telefoon of email:

Bedrijf:	Staring Advies
Contactpersoon 1:	[REDACTED] (ecoloog)
Telefoon:	06- [REDACTED]
E-mail:	[REDACTED]@staringadvies.nl
Contactpersoon 2:	[REDACTED] (ecoloog)
Telefoon:	06- [REDACTED]
E-mail:	[REDACTED]@staringadvies.nl

Indien geen van beide contactpersonen kunnen worden bereikt, kan (tijdens kantooruren) contact opgenomen worden met het kantoor van Staring Advies voor toewijzing van een andere ecooloog op telefoonnummer 0314-641910.

5.5 Maatregelen na afloop van de werkzaamheden

- De tijdelijke huismus-, gierzwaluw- en vleermuis-kasten kunnen worden verwijderd na het gereedkomen van de verblijfplaatsen in de kerk, met inachtneming van de gewenningstijd, indien ze niet worden gebruikt door huismussen, gierzwaluwen of vleermuizen, buiten de kwetsbare perioden en onder begeleiding van de ecooloog.

- Het logboek wordt door de vergunninghouder uiterlijk twee weken na afronding van de werkzaamheden waarbij ecologische begeleiding nodig was aan de provincie Gelderland verstrekt. Initiatiefnemer en ecooloog maken hierover afspraken.
- Na het uitvoeren van de restauratiewerkzaamheden en wanneer de kerk weer volledig toegankelijk, beschikbaar en functioneel is voor vleermuizen dient er monitoring plaats te vinden. De monitoring dient te starten in het eerstvolgende seizoen na de afronding van de werkzaamheden en dient twee jaar later nogmaals uitgevoerd te worden. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform het meest actuele vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Concreet zal de monitoring bestaan uit:
 - Eerste jaar na afronding werkzaamheden: 1x zolderinspectie in december in combinatie met protocollair onderzoek;
 - Derde jaar na afronding werkzaamheden: 1x zolderinspectie in december in combinatie met protocollair onderzoek.

De resultaten worden eind december na het eerste en derde jaar gedeeld met provincie Gelderland via post@gelderland.nl onder vermelding van het zaaknummer.

5.6 Contactgegevens

3.4.1 Contactgegevens ecologische begeleiding

Bedrijf: Staring Advies
 Contactpersoon 1: [REDACTED] (ecoloog)
 Telefoon: 06-[REDACTED]
 E-mail: [REDACTED]@staringadvies.nl
 Contactpersoon 2: [REDACTED] (ecoloog)
 Telefoon: 06-[REDACTED]
 E-mail: [REDACTED]@staringadvies.nl

3.4.2 Contactgegevens uitvoerder

Bedrijf: Bouwbureau Sbkg
 Contactpersoon: [REDACTED]
 Telefoon: 06-[REDACTED]
 E-mail: [REDACTED]@sbkg.nl

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl